

686.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 18 lipca 1924 r.

w przedmiocie uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej do powoływania Nadzwyczajnych Komisji Rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Art. 1. W wypadkach, gdy załatwienie zatargu zbiorowego pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi w trybie, ustalonym przez ustawę z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. P. P. P. № 65, poz. 394), przez rozdział drugi rozporządzenia Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 15 czerwca 1919 r. o urządzeniu Inspektoratu Pracy w Rolnictwie i o załatwianiu zatargów pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Tygodnik Urzędowy № 31, poz. 98) oraz przez inne przepisy prawne, dotyczące załatwiania zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami rolnymi, okaże się niemożliwe, lub jeżeli strony same nie poddały się dobrowolnie przez siebie powołanemu arbitrażowi, Minister Pracy i Opieki Społecznej ma prawo powołać Nadzwyczajną Komisję Rozjemczą.

Art. 2. Przewodniczącego Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej mianuje Minister Pracy i Opieki Społecznej. Prócz przewodniczącego w skład Komisji wchodzić będą przedstawiciele: po jednym z Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministerstwa Sprawiedliwości, oraz w równej liczbie, określonej przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, przynajmniej po trzech ze strony pracodawców i pracowników rolnych z terenu, dla którego ma być wydane orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej.

Do wyznaczenia przedstawicieli upoważnione są organizacje pracodawców oraz związki zawodowe pracowników rolnych, zarejestrowane zgodnie z przepisami prawa i działające na danym terenie. W razie uchylenia się stron od delegowania reprezentantów lub uchylenia się powyższej reprezentacji od udziału w obradach Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, lub też nieistnienia wymienionych związków, względnie organizacji, na terenie, dla którego ma być wydane orzeczenie, Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza będzie prawomocnie obradowała i decydowała w składzie trzech przedstawicieli rządowych.

Art. 3. Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza określi warunki, na jakich nastąpić może zawarcie umów w przedmiocie pracy na roli. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki mniej korzystne dla pracownika rolnego, niż ustalone w postanowieniu Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, z mocy prawa ulegają zastąpieniu przez to postanowienie.

Postanowienia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej nie mogą mieć mocy obowiązującej dłużej, niż w przeciągu jednego roku.

Jeżeli po wydaniu postanowienia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej zawarta zostanie między pra-

codawcami a pracownikami rolnymi polubowna umowa zbiorowa, postanowienia tej ostatniej wchodzi z mocy ustawy na miejsce odnośnych postanowień Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej.

Art. 4. Zatargi, wynikłe między stronami na tle niestosowania się do postanowień Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, inspektor pracy, na żądanie jednej ze stron, przekazuje do rozpatrzenia Komisji Rozjemczej, przewidzianej ustawą z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. № 65, poz. 394), względnie rozporządzeniem Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 15 czerwca 1919 r. (Tygodnik Urzędowy № 31, poz. 98); w razie uchylenia się którejkolwiek ze stron od wyznaczenia swych przedstawicieli do Komisji Rozjemczej, przedstawiciele tych mianuje Minister Pracy i Opieki Społecznej. W razie nieprzybycia na posiedzenie Komisji Rozjemczej członka, mianowanego przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej ze strony pracodawców, przewodniczący Komisji Rozjemczej ma prawo nałożyć na takiego członka Komisji karę grzywny w wysokości 300 złotych, zaś w razie nieprzybycia członka, mianowanego przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej ze strony pracowników rolnych, — grzywnę w wysokości 5 złotych. Sumy te będą ściągane na rzecz Skarbu w drodze art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. № 65, poz. 394). Zgoda drugiej strony na poddanie zatargu rozważeniu przez Komisję Rozjemczą nie jest wymagana. Niestawiennictwo którejkolwiek ze stron nie wstrzymuje biegu sprawy.

W razie potrzeby przymusowego wykonania orzeczeń Komisji Rozjemczej mają zastosowanie odnośne przepisy ustawy, względnie rozporządzenia, wymienione w ustępie pierwszym artykułu niniejszego.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 6. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem ogłoszenia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Grabski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *L. Darowski*

Minister Sprawiedliwości: *Wł. Wyganowski*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *Janicki*

687.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 31 lipca 1924 r.

o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego.

Art. 1. Dla kontynuowania naprawy Skarbu Państwa oraz dla poprawy gospodarstwa społecznego postanawia się co następuje:

A. Przeprowadzenie oszczędności w gospodarstwie państwowem:

1) przelanie prawa ostatecznego rozstrzygnięcia niektórych spraw, zastrzeżonych władzom centralnym, na władze II instancji w dziedzinie administracji szkolnej, rolniczej oraz przy wykonywaniu ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska, reorganizację okręgowych komend policji państwowej i w związku z nią kompetencji innych organów zarządów policji państwowej;

2) zorganizowanie samodzielnych gospodarczo, względnie i prawnie przedsiębiorstw dla eksploatacji kolei i lasów państwowych, jednak bez prawa samodzielnego zaciągania pożyczek i pozbywania się majątku państwowego, o ile nie wynika to z normalnej eksploatacji tych przedsiębiorstw;

3) zmianę ustroju Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;

4) zmianę ustroju terytorjalnego i granic województw: a) wileńskiego i nowogródzkiego, b) pomorskiego i poznańskiego;

5) reorganizację urzędów miar i urzędów probierczych oraz zniesienie odrębnego urzędu wywozu i przywozu;

6) zapewnienie władzom państwowym kontroli nad gospodarką w majątkach państwowych szkół akademickich, instytutów naukowych i innych wyższych zakładów naukowych;

7) uproszczenie postępowania dyscyplinarnego przeciwko funkcjonariuszom państwowym i wzmocnienie nadzoru ze strony Rządu nad tem postępowaniem, jednak bez naruszenia zagwarantowanej odnośnymi ustawami niezawisłości orzecznictwa komisji dyscyplinarnej;

8) potrącanie z uposażeń funkcjonariuszów państwowych wartości otrzymywanych ze Skarbu Państwa świadczeń w naturze bez naruszania ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. № 116, poz. 924);

9) zrewidowanie koncesji rządowych i ponowny ich rozdział ze szczególnem uwzględnieniem osób, uprawnionych do zaopatrzenia ze Skarbu Państwa na podstawie ustawy inwalidzkiej (Dz. U. R. P. z 1921 r. № 32, poz. 195 i Dz. U. R. P. z 1922 r. № 67, poz. 608) i emerytów.

B. Zabezpieczenie Skarbowi Państwa źródeł dochodowych, niezbędnych dla zachowania równowagi budżetowej w przyszłych okresach budżetowych:

1) podwyższenie podatku od spirytusu, względnie ustalenie ceny nabycia i sprzedaży spirytusu i wyrobów wódczanych;

2) rozszerzenie monopolu sprzedaży soli na obszar całej Rzeczypospolitej i wykonywanie tego monopolu w zarządzie jednego ministra, przyczem monopol sprzedaży winien być w miarę możliwości wykonywany przy współudziale związków samorządowych;

3) rozciągnięcie przepisów o podatkach gruntowych na państwowe majątki ziemskie, nie pozostające w administracji rządowej i instytucji państwowych.

C. Zabezpieczenie Skarbowi Państwa źródeł pokrycia wydatków nadzwyczajnych (inwestycyjnych):

1) sprzedaż państwowych młynów, osad młynarskich, cegielni, tartaków, budynków i placów budowlanych oraz państwowych nieruchomości ziemskich, których przeznaczenie na cele przebudowy ustroju rolnego lub na inne cele państwowe nie jest uzasadnione gospodarczo, tudzież państwowych przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych, o łącznej wartości, nie przenoszącej 100 milionów złotych, z wyłączeniem państwowych zakładów naftowych w Drohobyczu i kopalni węgla „Brzeszcze”, państwowej fabryki związków azotowych w Chorzowie, salin i kopalni soli potasowej, tudzież całego tak ruchomego, jak i nieruchomego majątku b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem, który na mocy art. 3 ustawy z dnia 30 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. № 11, poz. 61) stał się wyłączną własnością Państwa Polskiego;

2) likwidację państwowych czynszów wieczystych i dzierżaw wieczystych;

3) zaciągnięcie do wysokości 300 milionów złotych pożyczek państwowych, którym mogą być nadane szczególne uprawnienia i gwarancje, nie połączone jednak z wydzierżawieniem monopolii i kolei państwowych;

4) likwidację reszty majątków Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i Skarbu Narodowego.

D. Przeprowadzenie oszczędności w gospodarce samorządów i innych związków prawno-publicznych:

1) reorganizację Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych;

2) dostosowanie uposażenia członków zarządu i pracowników samorządu i innych związków prawno-publicznych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych;

3) reorganizację Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie przez redukcję urzędników-

4) ustanawianie przy poszczególnych samorządach i innych związkach prawno-publicznych w wypadkach ich wadliwej gospodarki delegatów rządowych z prawem wstrzymywania wydatków, niezgodnych z przepisami o gospodarce finansowej samorządów.

E. Wzmocnienie i ułatwienie obrotu pieniężnego i kredytowego:

1) udzielenie poręki (gwarancji państwowej) dla listów zastawnych instytucji kredytu długoterminowego, Centralnej Kasy Spółek Rolniczych i innych związków o charakterze spółdzielczym oraz dla obligacji kolejowych i komunalnych, jak również dla zobowiązań osób fizycznych i prawnych, zaciągniętych zagranicą, a zabezpieczonych hipotecznie w pierwszej połowie szacunku nieruchomości lub zastawem towarów, przeznaczonych na wywóz, do łącznej wysokości 500 milionów złotych;

2) ustalenie warunków dla wykonywania czynności bankowych, uregulowanie nadzoru nad temi czynnościami i normowanie stosowanej przez instytucje bankowe stopy procentowej i prowizyjnej;

3) organizację i ustalenie statutów gminnych kas wiejskich z odpowiedzialnością gminy za zobowiązania kasy i zastosowaniem trybu administracyjnego egzekwowania należności kasy od dłużników;

4) unormowanie sposobu lokowania kapitałów przez osoby prawa publicznego (fundacje) i osoby niewłasnowolne, jak również kaucji i depozytów sądowych;

5) unormowanie procentu prawnego w stosunkach prywatno-prawnych obrotu bezgotówkowego i obiegu tytułów na okaziciela oraz tytułów, przenoszonych przez indos lub cesję, i łączenia się (fuzji) spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz przekształcenia spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na spółki akcyjne i spółek akcyjnych na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;

6) ujednostajnianie przepisów o domach składowych i warrantach i reorganizację giełd pieniężnych i towarowych;

7) uregulowanie wywozu kruszców szlachetnych i wyrobów z tych kruszców.

F. Ustalenie wartości i sposobu spłaty niektórych zobowiązań:

1) przerachowanie na nową walutę i ustalenie wartości zobowiązań publicznie i prywatno-prawnych przez uzupełnienie przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. № 42 poz. 441) w zakresie postępowania przy przerachowaniu należności Skarbu Państwa oraz w kierunku ustalenia terminów płatności i sposobu przerachowania oraz postępowania przy przerachowaniu tak zobowiązań, nieobjętych przepisami powyższego rozporządzenia, jak też i takich zobowiązań, których przerachowanie w tem rozporządzeniu nie zostało wyczerpująco uregulowane, bez naruszenia jednak wydanych już przepisów;

2) unormowanie opłat stemplowych i sądowych przy czynnościach, związanych z przerachowaniem na nową walutę zobowiązań publicznie i prywatno-prawnych.

G. Zniesienie przepisów o lichwie towarowej oraz ujednostajnienie dzielnicowych przepisów o lichwie.

H. Ograniczenie w porozumieniu z władzami kościoła katolickiego ilości świąt, jako dni wolnych od pracy.

I. Ustalenie prawa własności tych nieruchomości, których tytuł własności jest sporny przy wykładni traktatu pokojowego, zawartego w Saint-Germain, jednak przy zabezpieczeniu na tych nieruchomościach wszelkiej ewentualnej odpowiedzialności finansowej Państwa, wynikającej z tego traktatu.

Art. 2. Wykonanie postanowień artykułu 1 będzie przeprowadzone do dnia 31 grudnia 1924 r. drogą rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej, wydanych na podstawie uchwał Rady Ministrów.

Równocześnie z wydaniem rozporządzeń na podstawie i w granicach niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą przepisy dotychczas obowiązujących ustaw, sprzeczne z temi rozporządzeniami.

Art. 3. Ustawa niniejsza obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*
Prezes Rady Ministrów
i Minister Skarbu: *W. Grabski*

688.

Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 31 lipca 1924 r.

o wywłaszczeniu gruntów na rzecz Skarbu Państwa dla budowy stacji kolejowej Jędrzejów.

Na mocy art. 1, 2 i 20 dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o wywłaszczeniu przymusowym na użytek dróg żelaznych i innych dróg komunikacyjnych, lądowych i wodnych oraz wszelkich urządzeń użyteczności publicznej (Dz. P. P. P. № 14 poz. 162) i w myśl uchwały Rady Ministrów z dn. 9 lipca 1924 r. stanowią co następuje:

§ 1. Wymienione poniżej grunty, położone w obrębie powiatowego miasta Jędrzejowa województwa kieleckiego, ulegają przymusowemu wywłaszczeniu na rzecz Skarbu Państwa dla budowy i eksploatacji stacji kolejowej Jędrzejów linii wąskotorowej Jędrzejów-Bogorja, a mianowicie:

- 1) 3024 m² należących do Grabowskiego Stanisława,
- 2) 1092 m² należących do Margulesa Amela,
- 3) 1984 m² należących do Ciechońskiego Sylwestra,
- 4) 882 m² należących do Uramowskiego Franciszka,
- 5) 3160 m² należących do Braunera Moszka, Manela Borucha i Dutkiewicza Szlomy,
- 6) 1465 m² należących do Jaskulskiej Walerji,
- 7) 5255 m² należących do Stobieckiego Abrama,
- 8) 738 m² należących do Skorupki Ludwika,
- 9) 3067 m² należących do Kulaska Antoniego,
- 10) 2251 m² należących do spadkobierców Bobrowskiego Hipolita,
- 11) 5405 m² należących do Goldberga Lejbusia i Horowicza Mendla,
- 12) 1558 m² należących do Górskiej Franciszki,
- 13) 1860 m² należących do Królisa Jana,
- 14) 1623 m² należących do Gwiazdy Marcina,
- 15) 1826 m² należących do Osińskiego Ludwika,
- 16) 3625 m² należących do Majeckiej Marjanny,
- 17) 1681 m² należących do spadkobierców Skowrońskiego Antoniego,
- 18) 1835 m² należących do Nowak Katarzyny (Bartkowej),
- 19) 1087 m² należących do Grad Wiktorji,
- 20) 1099 m² należących do Ciechońskiej Marjanny,
- 21) 1081 m² należących do Majeckiego Andrzeja,
- 22) 1846 m² należących do Żaka Wojciecha,
- 23) 3932 m² należących do Świstalskiego Wincentego,
- 24) 2722 m² należących do Rozenholza Joska,
- 25) 1880 m² należących do spadkobierców Gajerskiego Wincentego,
- 26) 2167 m² należących do Bilewicza Franciszka,
- 27) 1264 m² należących do Policzkiewicza Ignacego,